

Представник
суб'єкта права на
конституційне
звернення, який
уповноважений за
дорученням:
зарєстрований(-а):

Попескул Олексій Федорович,

Суб'єкт права на
конституційне
звернення з питань
офіційного
тлумачення законів
України:
зарєстрований(-а):

Товариство з обмеженою
відповідальністю «СІ-Н-АЙ»

вул. Композитора Ніщинського, буд. № 28, м.
Одеса, 65029

тел.:

інші засоби зв'язку відсутні

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

Відповідно до ст. 147 Конституції України Конституційний Суд України є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні і лише тільки Конституційний Суд України дає офіційне тлумачення законів України. Відповідно до п.2) ст. 150 Конституції України це є повноваженням виключно Конституційного Суду України.

Перебравши на себе повноваження з офіційного тлумачення законів України, Вищий господарський суд України абзацом 6-им пункту 28 Інформаційного листа від 07.04.2008 р. № 01-8/211 «Про деякі питання практики застосування норм Цивільного та Господарського кодексів України» [див. п. 2 додатку, арк. 3, абз.арк. 5] зазначив (дослівно): «Між нормами частини третьої статті 925 ЦК України (435-15) та частини п'ятої статті 315 ГК України (436-15) не має суперечності, бо вони співвідносяться як загальна та спеціальна: за загальним правилом до вимог, що впливають із договору перевезення вантажу, пошти, застосовується позовна давність в один рік з моменту, що визначається відповідно до транспортних кодексів (статутів), але для пред'явлення перевізником до вантажовідправників та вантажоодержувачів позовів, що впливають з перевезення, встановлюється шестимісячний строк».

Все би нічого враховуючи рекомендаційний характер інформаційних листів, але для господарських судів різних інстанцій висновок свого вищестоящего суду по тлумаченню ч. 3 ст. 925 ЦК України та ч. 5 ст. 315 ГК України виявився беззаперечною догмою, які в мотивувальних частинах своїх рішень стали безапеляційно переписувати цей висновок по співвідношенню норм як загальної та спеціальної, обмежуючи позовну давність за позовами перевізника до вантажовідправників та до вантажоодержувачів шістьма місяцями, а в зворотному напрямку: за позовами вантажовідправників та вантажоодержувачів до перевізника – залишивши за замовчуванням у відповідності до ч. 3 ст. 925 ЦК України в один рік, так само як за позовами всіх інших осіб, чиїх прав, інтересів, зобов'язань, обов'язків торкаються правовідносини з перевезення вантажів, зокрема й за позовами замовника перевезення вантажу, який на практиці не завжди співпадає з вантажовідправником або вантажоодержувачем.

Більш того, це стало догмою для самого Вищого господарського суду України, який діє за принципом: сам собі розтлумачив, сам собі застосовую в розтлумаченому для себе смислі. Це підтверджується, наприклад, його постановою від 26.05.2015 р. по справі № 906/1339/14 [див. п. 3 додатку, арк. 4, абз.арк. 4]. Але не завжди застосування однакове. Так наприклад, постановою від 01.09.2011 р. по справі № 5/846-10 [див. п. 4 додатку, арк. 5, абз.арк. 5-6] Вищий господарський суд України більш доцільним вирішив застосувати до тих самих правовідносин річну позовну давність передбачену ст. 925 Цивільного кодексу України, а ні шестимісячну передбачену ст. 315 ГК України. Отже є явним неоднозначне застосування положень законів України судами України.

Вважаю зазначене достатнім обґрунтуванням в розумінні ст.ст. 42,94 Закону України «Про Конституційний Суд України» необхідності саме в офіційному тлумаченні положень ч. 3 ст. 925 ЦК України та ч. 5 ст. 315 ГК України.

Я довго вивчав і ніде в нормативно-правових актах України не зміг знайти доцільність і законну обґрунтованість положенням про нерівність учасників в одних й тих самих правовідносинах що виникають з перевезення вантажу. Певна несуттєва і умовна нерівність була тільки в Статуті автомобільного транспорту Української РСР для автопідприємств Міністерства автомобільного транспорту УРСР, в який з 02.07.1981 р. не вносилося жодних змін, і який не відображає існуючі реалії часу і різноманітність правовідносин вільної підприємницької діяльності заснованої на приватній власності.

Навіть ця умовна нерівність учасників народного господарства Української РСР за змістом п.п. 165-168 цього Статуту була збалансована строками на обов'язкову відповідь автопідприємства на претензію до нього пред'явлену протягом шести місяців або обов'язковими строками на неoderжання відповіді від нього протягом 3 місяців - по претензіях, що виникли з перевезень в автомобільному сполученні; протягом 6 місяців - по претензіях, що виникли з перевезень у прямому змішаному сполученні.

Таким чином, позови вантажовідправників і вантажоодержувачів автопідприємству пред'являлися в строк від 2 до 11 місяців з перевезень в автомобільному сполученні; в строк від 2 до 14 місяців з перевезень у прямому змішаному сполученні; а позови автопідприємств вантажовідправникам, вантажоодержувачам протягом 6 місяців.

Досліджуючи судову практику я прийшов до особистого висновку що логічнішим було б обмеження законодавцем більш скороченим строком позовів саме вантажовідправників та вантажоодержувачів до перевізника в огляді наступного.

Більшість позовів вантажовідправників та вантажоодержувачів до перевізника випливають з питань недостачі, псування або пошкодження вантажу. Доводити вину перевізника у недостачі, псуванні або пошкодженні вантажу приходиться терміново документами, експертизами тощо, на перевізника ж покладається необхідність спростування і доведення що недостача, псування або пошкодження вантажу сталася не з його вини, а внаслідок дій вантажовідправника при завантаженні або внаслідок дій вантажоодержувача при розвантаженні, що також вказує на терміновість. Саме доведення доказами зазначених обставин і фактів у конкретному перевезенні щодо конкретного вантажу і може бути ускладнено після спливу певного строку. Більшість же позовів у судовій практиці перевізника до вантажовідправників та вантажоодержувачів випливають з питань невиконання останніми своїх договірних зобов'язань сплатити перевізнику спожиті послуги з перевезення, де доведення певними доказами обставин і фактів по несплаті не ускладнюється строками.

Вивчаючи судову практику і аналізуючи положення Конституції України, принципи рівності для всіх закладені в цьому Основному Договорі Суспільства, я все більш приходив до особистого висновку неконституційності положень ч. 5 ст. 315 ГК України, який й прошу підтвердити Вельмишановний Конституційний Суд України рішенням іменем України.

Так, відповідно до статті 55 Конституції України право на судовий захист є конституційним правом.

Рівність конституційних прав є основним принципом визначеним імперативною положень статті 21, статті 24, пункту 2) статті 129 Конституції України.

Згідно статті 64 Конституції України конституційні права не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених самою Конституцією України.

Згідно статті 24 Конституції України не може бути привілеїв чи обмежень конституційного права на судовий захист за будь-якими ознаками.

Поділ положеннями частини 5 статті 315 Господарської кодексу України на ознаки хто є особа у правовідносинах чи то перевізник, чи то вантажоодержувач, чи то вантажовідправник, спрямований на встановлення привілеїв і обмежень у конституційному праві на судовий захист, не відповідає визначеним вище положенням норм Конституції і є неконституційним.

ТОВ «СІ-Н-АЙ» як позивач звернулося до господарського суду області із позовною заявою до відповідача де предметом спору було стягнення грошових коштів за надані транспортно-експедиційні послуги, а підставою – невиконання відповідачем своїх договірних зобов'язань по сплаті спожитих послуг. Рішенням господарського суду області по справі № в суттєвій частині позову було відмовлено з підстав спливу строку позовної давності. Постановою апеляційного господарського суду р. по справі № рішення суду першої інстанції було залишено без змін.

Оскільки тексти зазначених судових рішення є об'ємними, викладу коротко їх суть що мають значення для цього конституційного звернення. Правова позиція колегії суду першої інстанції, з якою погодилася апеляційна інстанція, за змістом мотивувальної частини рішення [див. п. 5 додатку. арк. 5, абз.арк. 1-6] склалася в наступному: оскільки позивач і відповідач є суб'єктами господарювання, а відносини склалися при здійсненні ними господарської діяльності, то слід застосувати врегулювання майнових відносин між ними за нормами Господарського кодексу України, які є спеціальними по відношенню до норм Цивільного кодексу України, зокрема, і в частині застосування положень про позовну давність. Як це передбачено (за текстом судового рішення) ч. 2 ст. 9 Цивільного кодексу України, ст. 1, п. 4 Прикінцевих положень Господарського кодексу України. Оскільки ч.1 ст. 223 Господарського кодексу України визначає пріоритет застосування строків визначених ч. 5 ст. 315 Господарського кодексу України над застосуванням строків визначених п. 6) ч.2 ст. 258; ч. 3 ст. 925 Цивільного кодексу України, то слід застосувати саме ч. 5 ст. 315 Господарського кодексу України.

Мені важко було сперечатися з колегію суддів господарського суду області, які, не дивлячись на чітку договірну узгодженість між позивачем і відповідачем про застосування саме норм Цивільного кодексу України, позивача у справі «притягали за вуха» під термін «перевізник», відповідача – під термін «вантажовідправник», робили все аби застосувати ч. 5 ст. 315 Господарського кодексу України і звільнити відповідача від його договірних зобов'язань сплатити за спожити ним транспортно-експедиційні послуги з підстав спливу строку позовної давності, – але ж, колегія права в одному: існує неузгодженість між положеннями п. 6) ч.2 ст. 258; ч. 3 ст. 925 Цивільного кодексу України і положеннями ч. 5 ст. 315 Господарського кодексу України, яку можна використовувати за певних обставин і мотивації на розсуд суду: раз – так, а раз – інакше.

Ця неузгодженість в контексті згаданого вище інформаційно-листового тлумачення Вищого господарського суду України знівелює конституційний принцип рівності учасників одних й тих самих правовідносин в здійсненні ними конституційного права на судовий захист, ставить його реалізацію в нерівні умови в залежності від ознаки хто є такий учасник: чи «перевізник», чи «вантажовідправник», чи «вантажоодержувач», чи інша особа чийх прав, інтересів, зобов'язань, обов'язків торкається перевезення.

Таким чином, застосування господарським судом області, з яким нажаль погодився суд апеляційної інстанції [див. п. 6 додатку, арк. 7, абз.арк. 2], положень ч. 5 ст. 315 Господарського кодексу України у справі № 916/1872/13 призвело до порушення права на судовий захист гарантований ст. 55 Конституції України і, як наслідок, – до порушення майнових прав гарантованих ст. 41 Конституції України на суттєву суму грошових коштів, які є величезним збитком як для суб'єкта права на конституційне звернення з питань офіційного тлумачення, так і для громадян України – його засновників [див. п. 14 додатку, арк. 2,5-7,11]. Це є передбаченою ст. ст. 42, 94 Закону України «Про Конституційний Суд України» підставою для конституційного звернення.

Керуючись ст.ст. 147, 150 Конституції України, п.4 ст.13, ст.ст. 42,43,61,94,95 Закону України «Про Конституційний Суд України», з метою остаточного і головне офіційного усвідомлення та роз'яснення смислу положень норм матеріального права для найбільш правильної їх реалізації, –

ПРОШУ КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ:

1.) Відкрити провадження за конституційним зверненням Товариства з обмеженою відповідальністю «СІ-Н-АЙ» щодо офіційного тлумачення положень пункту б) частини другої статті 258; частини третьої статті 925 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року № 435-IV («Голос України», 2003, 03, № 45-46 (12.03.2003); «Голос України», 2003, 03, № 47-48 (13.03.2003); набрав чинності з 01 січня 2004 року) [див. п. 7 додатку, арк. 5,7] у взаємозв'язку із положеннями частин п'ятої статті 315 Господарського кодексу України від 16 січня 2003 року № 436-IV («Голос України», 2003, 03, № 49-50 (14.03.2003); набрав чинності з 01 січня 2004 року) [див. п. 8 додатку, арк. 5-6].

2.) Надати офіційне тлумачення положень пункту б) частини другої статті 258; частини 3 статті 925 Цивільного кодексу України у взаємозв'язку із положеннями частин п'ятої статті 315 Господарського кодексу України в аспекті такого питання:

– чи дійсно слід розуміти застосування скороченої позовної давності в один рік до вимог, що впливають із договору перевезення вантажу, пошти для всіх суб'єктів цих правовідносин у господарській діяльності окрім перевізника за його позовами до вантажовідправників та вантажоодержувачів, для якого встановлюється більш скорочений шестимісячний строк

3.) У разі якщо при тлумаченні буде встановлена наявність ознак невідповідності положень частини п'ятої статті 315 Господарського кодексу України Конституції України, – вирішити питання щодо її неконституційності.

У конституційному провадженні за цим зверненням уповноважується для участі Попескул Олексій Федорович.

ДОДАНІ ПРИМІРНИКИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЗВЕРНЕННЯ, ДОКУМЕНТИ ТА ІНШІ МАТЕРІАЛИ:

- 1.) Два примірники цього конституційного звернення на 5 аркуші(-ах) кожний, всього на 10 аркуші(-ах).
- 2.) Три примірники роздруківки витягу з Інформаційного листа Вищого господарського суду України від 07.04.2008 р. № 01-8/211 «Про деякі питання практики застосування норм Цивільного та Господарського кодексів України» з розділу «Законодавство України» за url-адресою: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws> офіційного веб-порталу Верховної Ради України на 5 аркуші(-ах) кожний, всього на 15 аркуші(-ах).

- 3.) Три примірника роздруківки постанови Вишого господарського суду України від 26.05.2015 р. по справі № 906/1339/14 з сайту «Єдиний державний реєстр судових рішень» Державного підприємства «Інформаційні судові системи» за url-адресою: <http://www.reyestr.court.gov.ua> на 5 аркуші(-ах) кожний, всього на 15 аркуші(-ах).
- 4.) Три примірника роздруківки постанови Вишого господарського суду України від 01.09.2011 р. по справі № 5/846-10 з сайту «Єдиний державний реєстр судових рішень» Державного підприємства «Інформаційні судові системи» за url-адресою: <http://www.reyestr.court.gov.ua> на 7 аркуші(-ах) кожний, всього на 21 аркуші(-ах).
- 5.) Три примірника рішення господарського суду області по справі на 14 аркуші(-ах) кожний, всього на 42 аркуші(-ах).
- 6.) Три примірника постанови апеляційного господарського суду по справі на 7 аркуші(-ах) кожний, всього на 21 аркуші(-ах).
- 7.) Три примірника роздруківки витягу з Цивільного кодексу України з розділу «Законодавство України» за url-адресою: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws> офіційного веб-порталу Верховної Ради України на 12 аркуші(-ах) кожний, всього на 36 аркуші(-ах).
- 8.) Три примірника роздруківки витягу з Господарського кодексу України з розділу «Законодавство України» за url-адресою: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws> офіційного веб-порталу Верховної Ради України на 11 аркуші(-ах) кожний, всього на 33 аркуші(-ах).
- 9.) Три двосторонні примірники виписки державного реєстратора виконкому міськради на 1 аркуші(-ах) кожний, всього на 3 аркуші(-ах).
- 10.) Три двосторонні примірники довідки серії головного управління статистики в області на 1 аркуші(-ах) кожний, всього на 3 аркуші(-ах).
- 11.) Три примірника витягу з ЄДР р. державного реєстратора виконкому міськради на 4 аркуші(-ах) кожний, всього на 12 аркуші(-ах).
- 12.) Три примірника наказу ТОВ «СІ-Н-АЙ» про вступ на посаду директора Білоус К.В. на 1 аркуші(-ах) кожний, всього на 3 аркуші(-ах).
- 13.) Три примірника протоколу загальних зборів учасників ТОВ «СІ-Н-АЙ» зокрема про обрання директора Білоус К.В. (підписи учасників засвідчені нотаріусом) на 2 аркуші(-ах) кожний, всього на 6 аркуші(-ах).
- 14.) Три примірники Статуту ТОВ «СІ-Н-АЙ» з датою реєстрації зокрема про повноваження директора Білоус К.В. (підписи учасників засвідчені нотаріусом) на 11 аркуші(-ах) кожний, всього на 33 аркуші(-ах).
- 15.) Три примірника довіреності (один оригінал, дві засвідчені копії) щодо уповноваженого ТОВ «СІ-Н-АЙ» представника Попескула О.Ф. у конституційному провадженні на 1 аркуші(-ах) кожний, всього на 3 аркуші(-ах).

Всього документів разом на: 256 аркуші(-ах).

З глибокою повагою,

Білоус К.В.

«05» квітня 2016 року

(яка є директором ТОВ «СІ-Н-АЙ» і діє на підставі Статуту, що доданий до цього звернення)